

ATLANTIC & PACIFIC CO. SE BO MORALA VKLONITI

DRUŽBA NI HOTELA DAJATI NEZAPOSLENIM ŽIVIL ZA OBČINSKE RELIEFNE NAKAZNICE

Odločen nastop organiziranih delavcev je kompanijo tako presenetil, da je kratkoma zaprla vseh tristo prodajaln. — 50,000 clevelandskim družinam bo ostala Atlantic & Pacific trajno v spominu. — Po dolgotrajnem obotavljanju se je predsednik Hartford premislil.

CLEVELAND, Ohio, 2. novembra. — Vodstvo Great Atlantic and Pacific Tea Company se nikakor ne more odločiti, če bi odprlo svojih tristo prodajaln v Clevelandu, ki so pred nekaj dnevi nehale poslovati. Člani družbinega nadzornega sveta so se ponovno posvetovali z lokalnim vodstvom v Clevelandu, pa niso mogli priti do nobenega ugodnega zaključka. Posvetovanja se bodo jutri obnovila. Navzlic zavlačevanju in odlašanju če upati, da bo v ponedeljek zopet odprtih vseh tristo prodajaln, kar bo pomenilo za uslužbence popolno zmago.

Sleherni pozna prodajalne Greater Atlantic and Pacific Tea Company. Povsod jih je dovolj; celo v najbolj zakotnem gnezdu jo je mogoče najti. Ta kompanija je prebarvala ameriški Main Street z rdečo in črno barvo. To je brezmejna veriga prodajaln, ki ima na tisoče členkov.

To so večje ali manjše grocerijske prodajalne, navzlic temu je pa A. & P. milijardno podjetje; ne prestando se vrteči mlin za dobičke in del rafiniranege velekapitalizma, ki v izkoriščanju nima para.

Druga podjetja imajo svoje dobre in slabe čase. Pri A. & P. pa ne pride nobena kriza in nobena depresija v poštev. Viri njenih dohodkov niso še nikdar usahnili.

Družba, ki si je ustvarila milijone in milijarde s težko prisluženimi centi delavca, je zagrizena sovražnica delavstva. Ni ji dovolj, da izrablja odjemalce (ki so povečini delavci) pač pa tudi ne da živeti ljudem, ki so uslužbeni pri nji in delajo zanjo.

Toda tudi mera delavske potrpežljivosti je enkrat polna. In tako se je zgodilo, da so v Clevelandu zaštrajkali uslužbenci A. & P. prodajaln, ki so organizirani v peterih različnih strokovnih organizacijah. To je kompanijo tako presenetilo, da je zaprla vse svoje clevelandске prodajalne.

Clevelandska Atlantic & Pacific se je pa še v drugem pogledu delavcem zamerila. Ni hotela namreč izplačevati oziroma menjavati reliefnih kart, ki so jih dobili nezaposleni od občinske uprave, ker je dvomila o kreditu mesta, boječ se, da bi ne prišla dovolj naglo do svojega denarja.

Petdeset tisoč družin z dvestopetdeset tisoč člani je bilo vsled tega prisiljenih nabavljati si svoje potrebščine v drugih trgovinah.

Štrajk je izbruhnil ob zelo neugodnem času s posebno za bankirje, ki so bili medtem sklenili s predsednikom Rooseveltom nekakšen kompromis. Kompanija je namreč zaprtila, da bo opustila dvoje velikih skladišč v Clevelandu ter se za vselej izselila iz mesta.

Pred National Labor Relations Boardom se je pa Hartford, ki je predsednik kompanije, premislil. Dejal je, da bo zagovarjal naslednji predlog: Ako se delavci vrnejo na delo, jim bo priznana pravica organiziranja, in družba se bo z omenjenimi petimi unijami pogajala glede plač in delavskih pogojev in da ne bo nobenega svojega uslužbenca preganjala, če je član te ali one strokovne organizacije.

Samuel Insull pred sodiščem

DEPRESIJA KONČANA ZA FORDA

Prihodnje leto bo izdelal 1,000,000 avtomobilov. — Izdal bo 415 milijonov dolarjev. — Zaposlil bo 87,000 delavcev.

Detroit, Mich., 2. novembra. S tem, da je Henry Ford naznanil, da bo leta 1935 izdelal en milijon avtomobilov, je potrdil svoje upanje, da je za Ford Motor Company depresija končana. Za izdelovanje avtomobilov bo izdal 415 milijonov dolarjev.

Ti izdatki bodo razdeljeni med 6008 vrdk, ki zalagajo Fordovo družbo z raznim blagom, naslednje:

1. Tovornina za prevoz suhega in izdelanega materiala \$74,000,000.
2. Detroitške tovarne za avtomobilске obode bodo zaslužile \$100,000,000.
3. Za jeklo, železo in druge kovine bo izdal Ford 75 milijonov dolarjev, za neželene kovine, kakor aluminij, baker, svinec in cink bo izdal 12 milijonov dolarjev.
4. Za gumijske obročje bo izdal \$22,500,000, za surov gumij \$6,000,000. Za les bo plačal \$3,000,000.

DOVOLJ ŽIVEŽA ZA POTREBNE

Vlada bo z razdeljevanjem živeža rešila farmako vprašanje. — Tekom suše kupljena in zaklana živina bo zadostovala do pomladi.

Washington, D. C., 2. nov. Vlada upa v tej zimi z enim udarcem ubiti dve muhi, ko bo izboljšala jedilni list brezposelnih in potrebnih družin in se bo obenem tudi rešila preobilnih poljskih pridelkov, ki tvorijo največjo težkočo pri rešitvi poljedelskega vprašanja.

Zaloga od vlade tekom letošnje kupljene in zaklane živine bo zadostovala do prihodnje pomladi. Ker je vlada obljubila, da tega mesa ne bo postavila na trg, bo obrnjeno v dober namen.

Poleg tega pa se bo vlada rešila prevelikega pridelka riža 50,000,000 funtov. Ravno tako bodo med potrebne razdeljene velike množine pomaranč in grape fruit. Ako bi pridelovalci sadja svoje preobilno sadje hoteli oddati brezplačno, bo vlada rada prevzela stroške za pošiljanje in razdelitev.

Ravno tako je glede sira in surovega masla. Pred kratkim so razne agencije za pomoč revšem kupile 4,700,000 funtov sira in 5,000,000 funtov surovega masla.

KDO JE POMAGAL DILLINGERJU

Oblasti se pečajo s senzacionalnim begom 3. marca. — Dognati hočejo imena pomagačev.

Indianapolis, Ind., 2. nov. — Senzacionalni dogodek v zločinskem življenju Johna Dillingerja, njegov beg iz kaznilnice v Crown Point 3. marca, so pričele preiskovati zvezne in državne oblasti.

Zvezni državni pravdnik v Fort Wayne, James R. Fleming, je rekel, da bo vsled naročila zveznega general pravdnika Cummingsa preiskoval Dillingerjev beg iz kaznilnice v Crown Point.

Flemingova izjava je prišla zatem, ko je pomožni državni pravdnik za državo Indiana, J. Edward Baree, zaslišal 8 svojih prič, katere je pustil prijeti v Crown Point ter jih je najprej pripeljal v Monticello, nato pa v Indianapolis.

Baree je tudi zaslišal Meyerja Bogue iz Chicago, ki je prišel po Bareevem zahtevu v kaznilnico v Crown Point obiskat Dillingerja. Priče so bile nastanjene v hotelu Loekerie pod močno policijsko stražo. Baree upa, da bo od svojih prič dobil vsa pojasnila, s katerimi bo mogoče dognati imena oseb, ki so pomagale Dillingerju pri begu iz ječe.

Odvetnik Allen B. Twyman iz East Chicago, je vložil prošnjo za izpust štirih pridržanih prič. Sodnik Earl R. Cox je najprej izdal odredbo, da naslednji štirje možje ne smejo biti izpuščeni iz hotela: Ernest Bluna, izvedenec v odtisu prstov v kaznilnici v Crown Pointu; Dennis Dunn, stražar v Crown Pointu, njegov oče Archie Dunn in Harvey Keiser, lastnik pivnice v Crown Pointu.

JUGOSLOVANSKA KRALJICA BOLNA

Beograd, Jugoslavija, 2. novembra. — Romunska kraljica-vdova Marija in njeni hčeri jugoslovanska kraljica-vdova Marija in princesa Ileana so bolne.

Romunska kraljica Marija je bolna za influenco, katere se je prijelala tekom pogreba njenega zeta kralja Aleksandra. Jugoslovanska kraljica-vdova Marija pa ima žolčne kamne. Princesa Ileana, ki živi blizu Dunaja, pričakuje zopet dete ter ima visoko vročino.

Četudi njihova bolezen, razun princese Ileano, ni posebno nevarna; vendar pravijo zdravniki, da potrebujejo vse počitek in dolgo zdravljenje, ker je vse zelo pretresel umor kralja Aleksandra.

RUSKE VOLITVE PO NAŠEM UZORCU

Volilna kampanja se je pričela po vseh vaseh. Rusija ima 90,000,000 volilcev.

Moskva, Rusija, 2. novembra. — Velika agitacija za udeležbo pri volitvah v vaše sovjete se je pričela po vsej Rusiji. Volitve se bodo vršile od 10. do 20. decembra in pred volitvami v mestih. V bližnji vasi okoli Moskve je bilo poslanih 1500 delavcev, da nagovarjajo kmete po kolektivnih kmetijah za volitve.

50 avtomobilov pripelje godbo in igarlee, da s svojo umetnostjo povzdignejo in ožive kampanjo. Pri tem se poslužujejo tudi filmov. Med ljudstvom razdeljuje velikansko število oglasov in pozivov in rič manj kot 100,000 pozivov je bilo nabitih po hišah po deželi. Pri teh volitvah posebno agitirajo med ženskim svetom. S tem pa ne želijo samo pridobiti volilk, temveč hočejo dobiti tudi kandidatnje v razne urade kolektivnih kmetij. Že sedaj je 6000 žensk v vodstvu kolektivnih kmetij.

Sovjetska demokracija daje leč prekaša Združene države glede števila volilcev. Do volitev bo letos opravičenih nič manj kot 90,000,000 ljudi, medtem ko jih je bilo pri zadnjih volitvah samo 80,000,000.

NEMŠKA ARMADA JE MOCNA

Pariz, Francija, 2. novembra. — V podporo trditve francoskega generalnega štaba, da od Nemčije proti Franciji nevarnost, je objavil "Matin" izid preiskave v Nemčiji in iz te preiskave je razvidno, da bo Nemčija spomladaj imela večjo in popolnejšo opremljeno armado, kot pa leta 1914.

"Matin" pravi, da ima Nemčija 90 infanterijskih divizij, 8 kavalerijskih divizij in popolni zbor strojnih pušk, težke artilerije in aeroplanov. Letalski zbor sestoji večinoma iz trgovskih aeroplanov, ki so bili predelani v vojaške.

Koliko aeroplanov ima Nemčija "Matin" ne pove, toda trdi, da ima letalski zbor 25,000 moč.

Zahteva kazen za svojega sina.

Madrid, Španija, 2. novembra. — Predsednik Niceto Alcalá Zamora je naprosil vojnega ministra Diego Hidalgo, da stori vse, da bo njegov 22 let stari sin, Luis Zamora, ki je bil aretiran zaradi vojaške nepokorščine, deležen istega postopanja in iste kazni, kot vsak drugi vojak v Jaca.

Mladi Zamora služi vojake kot navadni prostak. Njegov oče je rekel: "V armadi demokratske republike ne sme biti pristranosti".

PREVZEL JE VSO ODGOVORNOST ZA RAZPAD SVOJEGA PODJETJA

CHICAGO, Ill., 2. novembra. — Bivši čikaški utilitetni car Samuel Insull, ki je obdolžen, da se je posluževal pošte v sleparske namene, je sam nastopil kot priča, da se brani proti obtožbi, ki je bila proti njemu naperjena. Tekom pričevanja je rekel, da je leta 1929 izgubil \$200,000,000, da bi pomagal tedanji kampanji predsednika Hooverja.

SELITEV RUSKIH KMETOV

Na tisoče kmetov bo zapustilo okraj Apostolovo. — Letošnja letina je bila zelo slaba. — Iskali bodo delo v industrijah.

Moskva, Rusija, 2. novembra. — Vsled slabe letine v Apostolovo okraju v južnem delu Ukrajine, kjer je bila letošnje poletje največja suša v celi Rusiji, se bo moralo več tisoč kmetov izseliti iz svojih domacij.

Toda pri tem ni nikake prevelike zmešnjave. To je logično in v soglasju z razmerami. Ker bo veliko število ljudi zapustilo Apostolovo, zato v okraju letošnjo zimo ne bo nikakega pomanjkanja. Ker bodo odšli, bo za one, ki bodo ostali, preostalo tem več živeža.

Nekaterih teh niso kmetje, temveč kmetjski delavci, ki hodijo od kmetije do kmetije. Poiskali si bodo delo v krajih, kjer je več živeža.

Med njimi, ki se bodo izselili, je okoli 1500 kolektivnih kmetovalcev, ki so poglavarji družin in ki bodo v raznih mestih čez zimo našli delo v industrijah, ko na kmetiji ni mnogo dela, in se bodo na spomlad zopet vrnili, ko se bo pričelo delo na polju. Največ teh bo šlo v kraje okoli železnih rudnikov v Krivoj rogu.

Preselitev kolektivnih kmetovalcev je skrbno po načrtu preskrbljena. Šli bodo na delo, ki jih že čaka, ker v velikanskih sovjetskih industrijah primanjkuje delavcev. Zastopniki teh industrij potujejo po deželi ter nabirajo delavce. V Apostolovo okraju skušajo dobiti 5000 delavcev, kar je mnogo več, kolikor jih je mogoče pogrešiti za zimsko delo.

Kmetje se zglašijo pri sovjetskih zastopnikih svojega okraja ter se prijavijo za delo. Zastopniki nato prosilce razpošljejo v industrijske kraje.

Je pa tudi nekaj kmetjskih družin, ki se nameravajo iz Ukrajine preseliti v zapadno Sibirijo, kjer je bila letos posebno dobra letina.

Naročite se na GLAS NARODA največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Insull ni trdil, da je bilo to v kaki zvezi z njegovim položajem, toda je to bil nepričakovno izglede za to, da velikanskega gospodarskega poloma v Združenih državah v vodilnih podjetjih ni bilo mogoče videti naprej.

Ko je bil Insull leta 1929 poklican na konferenco voditeljev trgovskega življenja v Belo hišo, mu je predsednik Hoover osebno rekel, da se bančnega poloma ni treba urav nič bati.

— Bil sem istega mnenja, — je nadaljeval Insull, — in sem izdal \$200,000,000 milijonov za razširjenje trgovine.

Dvakrat so 74 let starega Insulla zalile solze, ko je popisoval razvoj svojega podjetja. Njegove ustnice so postale modre in njegovi zagovorniki so se bali, da bi mu odpovedali živci. Toda Insull je z močnim glasom nadaljeval ter je celo svoje izjave dvakrat potrdil s tem, da je udaril z roko po ročaju svojega stola.

Insull je s svojo izpovedjo kazal, da se ne čuti krivega obdolžitve, da je prevaril mnogo majhnih delničarjev svojega podjetja. S ponosom je govoril o svojih dobrih delih. Rekel je in tudi potrdil z udarcem roke, da so njegova podjetja na osrednjem zapadu, zlasti v dolini reke Mississippi, prinesle ljudem mnogo več dobička in dobrot, kot pa so njegove izdane delnice napravile škode.

— Nekaj vam hočem celo izdati, česar še nikdar nisem izdal. Mogel bi se vrniti v London in bi tam mogel ponoviti svoje uspehe, ki sem jih v tej teželi dosegel. Mr. Stanley Baldwin (tedanji angleški ministrski predsednik) mi je leta 1926 ponudil predsedništvo angleške električne industrije.

Insull je za razpad svojega podjetja prevzel vso odgovornost ter je glede soobtoženih svojih bivših uslužbencev in uradnikov rekel:

— Ako mi državni pravdnik oprosti, da tako rečem, tedaj izjavljam, da moji tovariši nimajo s to zahtevo nič več stika, kot vi gospodje porotniki.

STAVKA BREZPOSELNIH

Denver, Colo., 2. novembra. 500 stavkarskih agitatorjev je pozivalo stavkarje, da na policijske krogle odgovarjajo s krogli. Zbrali so se v predmestju Englewood, od koder so zopet nameravali korakati v Denver. Policija pa je nepričakovano prišla in stavkarje razgnala.

Glas Naroda

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, President
L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
105 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

1. celo leto vsja na Ameriko in	Za New York za celo leto	\$7.00
2. Kanado	Za pol leta	\$3.50
3. pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
4. četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov.

Dopolni bres podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

SCHUSCHNIGG — ZMAGOVALEC

Dne 1. novembra je stopila v Avstriji v veljavo nova zvezna ustava, ki določa takozvano "stanovsko" zastopstvo. To zastopstvo bo imenoval kancler Schuschnigg. Ustavo je izdelal pokojni Dollfuss, odobril jo je pa prvi parlament, zatem ko je zapodil iz narodnega sveta vse socialiste in druge nasprotnike.

Dejstvo, da je stopila ta ustava v veljavo, ni nič pomembnega, dosti bolj značilno pa je, kako so se vodilni krogi borili za sedeže v tem zastopstvu.

Zmagal je naslednik umorjenega Dollfussa nad svojim nasprotnikom princem Starhembergom.

Schuschnigg ima v tem novem parlamentu 35 zastopnikov, dočim sta se morala Starhemberg in njegov nekoč vsemogočni "heimwehr" zadovoljiti le s 14 sedeži.

S tem je izbruhnil odprt boj med obema nasprotnikoma, kajti le malo verjetno je, da bi se sebični Starhemberg zadovoljil s takšno rešitvijo. Nezadovoljstvo med njegovimi pristaši je silno naraslo.

Kancler Schuschnigg ima za seboj napol vojaško organizacijo, klerikalno "domovinsko fronto". Število njegovih pristašev se je zadnje dni znatno povečalo.

Zaenkrat je še težko reči, kako se bo končal ta boj v Avstriji, ki so jo prav do temeljev razmajale neštivilne gospodarske krize.

Narodni socialisti še niso prenehali s svojim bojem. Schuschniggova zmagaja v notranji politiki je voda na njihov mlin, ker je znano, da bi dal Schuschnigg pod gošpni pogoji nacijem nekaj koncesij.

Socialisti se pripravljajo na boj proti vsej reakciji. Njihova na novo organizirana stranka je na delu. Na nemnem redu so demonstracije in prepovedana zborovanja. Vlada je proti tej gonji brez moči.

Parlament ne zboruje v starem poslopju, ampak se je preselil in je močno zastražen.

Člani vlade so obdani z neprodinim zidom telesnih stražnikov. Neugodno jim je, ker ne vedo, koga se jim je treba najbolj bati in če se ne nahaja sovražnik v njihovih lastnih vrstah.

Klerikalna "domovinska fronta" je naperjena proti Starhembergovemu "heimwehru", in nacijem, "heimwehr" je naperjen proti nacijem in "domovinski fronti". Vse tri organizacije so pa naperjene proti organiziranemu delavstvu.

V policijskih in vojaških vrstah ni ne sluge, ne discipline.

Od časa do časa se izkoplje vlada iz zagate s tem, da aretirati nekaj socialistov in komunistov.

Precej preglatje delajo tudi monarhisti, ki innajo v obeh vladnih taborih svoje pristaše.

Kaj bo iz te mešanice, sam večni Bog ve.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vse to naše dolgoletne skušnje vam samoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se samopno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in samostojno vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

PROBLEMI PRISELJENCA

"Prvi papir" zapada.

Vprašanje: Ravno kar sem našel, da moj prvi državljanski papir bo v kratkem sedem let star. Ko sem ga dobil, niso zahtevali nikakega spravevala o prihodu. Ali morem stvar pospešiti, tako da ne zajade ta papir?

Odgovor: Vložite takoj takozvano preliminarno prošnjo za drugi papir, s tem da izpolnite tiskovino A-2214 in jo pošljite naturalizacijskemu uradu skupaj s dvema slikama in Money Order-om za \$2.50 in priložite svoj prvi papir. Ako ste prišli pred 29. junija 1906, ni treba spravevala o prihodu (certificate of arrival) in zato ni treba priložiti gori omenjene pristojbine \$2.50. Ako ste prišli kasneje, naturalizacijski urad poskrbi, da se dobi spravevalo pravočasno. Umetno je, da priložite pismo svoji prošnji, v katerem opozarjate na dejstvo, da prvi papir knalu zapade.

Naturalizacijske olajšave za bivše vojake — končane.

Vprašanje: Bil sem v ameriški vojni tekom svetovne vojne, ali nisem postal nikdar ameriški državljani, ker sem nameraval povrtni se v stari kraj. Ali morem sedaj zaprositi za državljanstvo brez prvega papirja?

Odgovor: Posebni zakon, ki je dovoljeval razne olajšave za naturalizacijo bivših vojakov tekom svetovne vojne, je stopil iz veljave dne 24. maja 1934. Ako hočete postati ameriški državljani, morate storiti isto kot vsakdo drugi, t. j. morate dobiti prvi papir in potem čakati dve leti, predno vložite prošnjo za drugi papir.

Predkaznovani inozemci — podvrženi deportaciji.

Vprašanje: Neki inozemec je prišel zakonito v Združene države pred šestimi leti. Tukaj ni imel nikakih sitnosti s sodišči, ali bil je v ječi v starem kraju. Ako bi tukajšnje oblasti to doznale, bi to imelo kak posledice zanj?

Odgovor: Ako je bil ta inozemec pred svojim prihodom v Ameriko kaznovan radi zločina ali prestopka, ki vsebuje "moralno pokvarjenost", ga morejo priseljeniške oblasti deportirati vsak čas.

C. C. C. Camps.

Vprašanje: Čital sem, da takozvani Civilian Corps bo nadaljeval. Ali sprejemajo tudi inozemce, ki imajo prvi državljanski papir?

Odgovor: Ne, prosilci morajo biti ameriški državljani po rojstvu ali naturalizaciji.

Nikake direktne podpore od federalnega reliefa.

Vprašanje: Sme človek v težkih prilikah obrniti se na pomoč direktno na federalne pripomožne organizacije?

Odgovor: Posameznik se more obrniti le na lokalno pripomožno organizacijo. Te lokalne agencije so pod nadzorstvom državne pripomožne administracije. Federalna vlada daje sredstva le državam, ki jih razdeljujejo med lokalne organizacije.

Povratni permit za začasnega došleca.

Vprašanje: Ko sem prišel v New York leta 1920, sem nameraval ostati v tej deželi le začasno in tako sem tudi prijavil priseljeniški oblasti. Pa ostal sem tukaj in sedaj bi rad šel na obisk v stari kraj. Ali morem dobiti povratni permit?

Odgovor: Ker ni bilo nikakih kvotnih omejitev pred dne 3. junija 1921, se vsak inozemec, ki je poprej prišel, smatra kot da je bil pripušen za stalno bivanje. Zato lahko zaprosite za povratni permit.

FLIS.

STARA-SVEŽA ZELENJAVA

V berlinskem Inženirskem domu so postregli gostom te dni z obedom, kakršnega še ni bilo na svetu. "Menu" je bil sestavljen iz sledečih jedi:

predjed: solate iz paradižnikov od 12. julija, solate iz fižola od 31. julija, solate iz mladega graha od 14. avgusta (mladi grah se drži običajno en sam dan); tople jedi: beluš od 2. maja, zeleni fižol od 2. avgusta; desert: jagode od 28. maja, breskve od 34. junija, h kavi pečijo z jagodami, ki so jih pobrali že v maju. Navzlic temu da so bile posamezne vrste zelenjave in sadežev že tako stare so vendar kar dišale od svežosti in tudi njih okus je bil popolnoma svež.

Razlaga je preprosta. Obed je priredilo Društvo nemških inženirjev, da preizkusi nov izum prof. Planka, ki omogoča cele mesece ohraniti zrelo zelenjavo in sadje v popolnoma svežem stanju. Gre za nov način konserviranja z mrzloti, pri čemur se izloči kisik iz zraka. Kakšen pomen ima uspeh dr. Planka za poljedelca in vrtnarja, si lahko mislimo. Doslej sta imela oba milijonske izgube, ker v sezoni nista mogla prodati vsega pridelka, ohraniti ga v svežem stanju pa tudi nista mogla. Prof. Plank bo svoj izum še izpopolnil, tako da bomo lahko tudi v zimskih mesecih uživali pomladne in poletne darove kultivirane narave.

BLAZNIKOVE Prati ke
za leto 1935
IMAMO V ZALOGI
Cena 25c
s poštino vred.

V kratkem bo gotov
Slovensko-Amerikanski KOLEDAR za l. 1935
Cena 50c

"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

BANKOVCI Z VERZI

Najbolj čudni bankovci, kar jih je kdaj prišlo v promet, so bili pač tisti, ki jih je izdala Nižjesaška banka v Bueckeburgu leta 1856.

Eden izmed osnovevalcev te banke si je izmislil, da bi nove bankovce po deset dolarjev za kontrolo opremili z verzji iz nemških pesnikov in narodnih pesmi. Poedin bankovec pa ni obsegal cele pesmi, temveč samo po en verz. Pesem si dobil potem v celoti, če si imel dotično serijo v roki. Izumitelj pe bil kaj ponosen na to domislico ki v resnici ni bila slaba — le da so poedini verzji večsah z ozirom na pravi pomen bankovca dopuščali kaj komična razmotrivanja. Na nekem bankovecu si čital (v prostem prevodu) na pr. ta-le verz iz narodne pesmi: "Vse svoje sem na nič postavil juhe!" Na drugem pa: "Kdor ni bil v svojem življenju še nikoli pijan, ni pravi mož!"

IZVOLITE ZA SVOJEGA GOVERNERJA

HERBERT H. LEHMANA

ker je v javnem in privatnem življenju delal nesebično in samo za javno dobrobit.

Njegovo štiriletno dosedanje delo je najboljše jamščina za najboljše vodstvo in upravo.

Številne reforme za izboljšanje življenjskega staleža nezaposlenih, kot direktna pomoč, zavarovanje v nezaposlenosti in druge potrebne odredbe glede zaščite sirot in onemoglih, je bodisi uveljavil, bodisi zalhteval, da se postavno uveljavijo.

Uspelo mu je, da se je cena električnemu toku za domačo uporabo znižala.

Postavno je uvedel sodišče za uboge, kjer zamorejo revščini doseči svoje pravice brez posebnih stroškov in brez odvetnikov.

Vsa njegova karijera, tako v javnem kakor tudi v privatnem življenju, je kronana z uspehi, delom in požrtvovalnostjo za dobrobit in uspeh nas vseh.

Kot takega ga je Delavska Federacija Države New York odobrila in priporočila njegovo kandidacijo in njegovo izvolitev za governorja.

GLASUJTE ZA NAPREDNEGA in ČLOVEČANSKEGA DEMOKRATSKEGA KANDIDATA

HERBERT H. LEHMANA

Za podgovernorja pa —

M. WILLIAM BRAYA

kakor tudi za

VSE DRUGE DEMOKRATSKE KANDIDATE

Ta oglaš plača

INDEPENDENT CITIZENS COMMITTEE FOR THE RE-ELECTION OF GOVERNOR HERBERT H. LEHMAN and LIEUTENANT GOVERNOR M. WILLIAM BRAY — 122 East 42nd Street, New York

NAJBOGATEJŠI MOŽ

Na svetu je mož, ki je tako bogat, da njegovega bogastva ne morejo niti oceniti. A ta mož ne izkorišča svojih zakladov.

To je nizam hajderabadski, ki mu samo premoženje imetje cenijo na dosti več nego 5 milijard švicarskih frankov. Gore zlata in srebra ležijo v njegovih zakladnicah, njegovi dragulji postavljajo v senco vse, kar imajo podobnega drugi indijski knezi. Pred kratkim so mu ukradli največji in najlepši safir na svetu, a nizam ni o tem ni izgubil niti besede, kajti en dragulj več ali manj — to je zanj brez pomena.

In kako živi ta Krez, ki bi si lahko izpolnil vsako željo? Nič drugače nego kakšen štedljiv evropski zasebnik s skromnimi dohodki. Njegova obleka je najpreprostejša. Hrana uprav spartanska. Zmeren je kakor asket. Samo kadar ga obišče kakšen tuj mogočnik, pokaže vso svojo razkošnost. V svojih garažah ima 50 luksuznih limuzin, sam pa uporabi "star" voz iz leta 1927. Ima šest ogromnih palač, a živi v majhnem, preprostem poslopju, kjer vrši brez ceremonij svoje vsakdanje, enolično vladarsko delo. Poleti ne odhaja nikamor na letovišče in njegovi ministri morajo sedaj slediti njegovemu vzgledu. Tako potekajo njegovi letni dohodki 40 do 50 milijonov frankov skoraj v celoti v njegove blagajne in povečujejo neprestano njegovo imetje, ki ga sam prezira. Koliko dobrega bi se dalo storiti s tem neizkoriščenim bogastvom!

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.30	Din. 100	Za \$ 9.35	Lir 100
\$ 5.35	Din. 200	\$18.25	Lir 200
\$ 7.50	Din. 300	\$44.60	Lir 500
\$12.25	Din. 500	\$88.20	Lir 1000
\$24.25	Din. 1000	\$176.—	Lir 2000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIM DOLARJEM

Za izplačilo \$ 5.— morate poslati	\$ 5.75
\$10.—	\$10.85
\$15.—	\$16.—
\$20.—	\$21.—
\$40.—	\$41.25
\$50.—	\$51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

ZAROTA.

Bivša avstrijska mornarica se je smatrala za nekaj več na svetu Pa so bili res čedni in prebrisani fantje v nji. Skoro sami Dalmatinci in nekaj Čehov.

Med častniki je bilo dosti Slovencev. Najvišji mornariški častniki so bili pa seveda člani plemenitih avstrijskih in madžarskih družin. Eden najvišjih je bil naprimer Horthy, sedanjí madžarski regent.

Oddelku bojnih ladij je svoječeno poveljeval star admiral, ki je bil tako siten, da ga ni imel para na svetu.

Pod njegovim poveljstvom so živeli častniki in mornarji kot v peklu. V vsako stvar je vtaknil svoj nos. Nič mu ni bilo dovolji, nobeno delo ni bilo storjeno v njegovo zadovoljstvo. Bati so se ga ko samega vraga in intrigrirati se niso drznili proti njemu, ker je bil cesarjev zlahtnik.

Toda iznebiti se ga je bilo treba na ta ali oni način. Dolgo so kovali oficirji zaroto in so jo slednjič skovali.

Admiral je imel navado poleti zgodaj vstajati. Vsako jutro je stal na poveljniškem mostičku ter z daljnogledom motril, kaj se dogaja na krovu drugih križark.

To se je godilo jutro za jutrom, in gorje častnikom in mornarjem, če je opazil le najmanjši red.

Medtem se je pa kovala zarota proti njemu.

Nekrvava zarota, seveda, kajti krvave zarote so bile v Avstriji prepovedane, in če so izbruhnile, gorje tistemu, ki jih je vprizarjal.

Nekega jutra, ko je baš vžljo sonce, je zopet stopil admiral na poveljniški mostiček ter začel skozi daljnogled gledati, kaj se godi po krovih drugih ladij. In, sveta nebesa, kaj so ugledale njegove oči!

Na krovu oddaljene križarke je plesal star mornar orientalski ples. Lahko in prožno kot kakšna haremska lepoticca. Med zobni mu je ticala kratka pipa, v rokah je držal belo tančico, oblečen je bil pa v Adamovo obleko. In je plesal, plesal.

Malo je manjkalo, da ni padel staremu admiralu daljnogled iz rok.

Žile na vratu so mu nabrekli in iz oči mu je začela siliti bela pena. Kajti, kar je videl, je bilo nekaj nezaslišnega.

Kolikor hitro je mogel, je pozval predse vse častnike.

Častniki so se pritaženo muzali in v skrbeh ugibali, če se bo zvijajča posrečila ali ne.

Admiral je vnovič pogledal skozi daljnogled. Stari mornar je še vedno plesal.

— Poglejte kaj se godi na krovu one križarke — je rekel ves divji prvemu častniku in mu izročil daljnogled.

Častnik je gledal, dolgo gledal ter slednjič izročil admiralu daljnogled rekoč:

— Ničesar ne vidim, gospod admiral.

Admiral je zopet pogledal. Mornar je še vedno plesal. Bozansko in zapeljivo kot more plesati le avstrijski mornar, oblečen v Adamovo obleko in z žganjem nalit.

Admiral je pozval drugega in tretjega častnika in vse druge častnike, naj pogledajo.

Vsi so pogledali in so med konaj zadrževanim smehom pokorno javili, da ničesar ne vidijo.

Še enkrat je pogledal admiral.

Mornar je še vedno plesal orientalski ples.

Nato je pa odložil admiral daljnogled, sklonil glavo, odšel v svojo pisarno in napisal prošnjo njegovemu veličanstvu, naj ga nemudoma pošlje v penzijo.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

STANE SAVINŠEK:

ZUPAN

Upognjen je prišel Martin domov. Zasopnil se je na stol, zaril z dlanmi v zabrekli obraz, se oprl v kolena in molčal.

Zena Marjana je obstala pri kuhli. Hotela ga je pozdraviti, pa so ostala usta priprta in jezik molčec. Napeta radovednost je zatrepetala v njenem obrazu in z vpraujočim sijajem v očeh je zrla na moža. Toda njena, zmerom jo težeča radovednost se je naenkrat uprla strahu nad možovo potrtostjo. Še zmerom s kuhavico v roki se je pripognila naprej in stegnila suli vrat proti Martinu. Sijalo in boječe je vprašala:

"Martin, kaj ti je...?"

On ni odgovoril. Zazibal je široka ramena in nervozno stresel z glavo.

"Govori že, ali si gluh. Jaz sem tukaj!"

Zacepetala je z nogo. Vpravo do njega je stopila, tako, da je čutil Martin njeno vročo sapo na tilniku. Znanj so mu bili taki dihi, zato se je prihlul kakor pes pod bičem in si z dlanmi zaslonil ušesa.

Zena Marjana se je hinavsko nasmehnila in se nizko sklonila. Čisto k njegovemu obrazu je porinila svoj nos in preteče rekla:

"Ali si zopet pil, kaj?!"

Martin je bil užaljen. Toda to ponižanje je čutil kakor star očitek, ki ga je razsrdil le zato, ker ga je izrekla žena. Planil je kvišku in zakričal:

"Mir mi daj! Ali nimaš drugega opravila kakor stegovati svoj dolg jezik v moje posle?!"

Zablodil je po kuhinji, mimo žene in štedilnika in gledal v podnočje. Na njegovem obrazu je zanihala zasenečena bojazn. Mlel je z ustnicami in nerazumljivo godrnjanje se je lovilo skoz zobe.

Marjano je zjezilo; zanihala je na mestu, oprla goli roki v boke in zrastle za pod višje. Sed ji je palnil na usta.

"Purija neugnana. Kakor pretepen prideš domov in nič ne zineš. Vem, da boš rekel, da ste imeli spet sejo ali kaj podobnega. Bog vam odpusti grehe vaših sestankov. Ne vem, kaj si imate toliko povedati; čebljate, uredite pa nič. Res, veliko spoštovanja si boš pridobil."

Zaletelo se ji je malo, da je morala zaprešti s kuhavico po loneh in si med tem poiskati novih besed. Toda radovednost je vse preveč plala v njej, da bi se bila mogla oddahnuti.

"Zapomni si, ti stari, da mi vse to že preseda. Rajši bi videla, da ne bi bil nikdar župan!"

Martin se je ustavil pred njo. Trdlega obraza in stisnjenih ust je rekel:

"Nimaš velikih želja, Marjana. Če te je volja, se me sedaj lahko do obisti nagledaš."

"No, nisi tako lep," se je namrdnila in zapredla po juhi.

"Ah... Da! je rečal Martin in hodil po kuhinji. "Sedaj bo zopet vse dobro. Presneto prav. Deklo lahko takoj odženeš."

"Kaj pa klepetaš! Kam pa meriš?!"

Vsa jeza se je dvignila iz Martinovega žolča. Bledica mu

je pokrila obraz in ostra beseda mu je kakor bolečina stegnila usta. Velika je bila njegova želja po mehki besedi, a srd je bil močnejši. Na Marjano je padlo kakor udarec.

"Kar ti je tako v napoto, je proč. Župan nisem več!"

"Kaj..."

"Da. Dali so mi brec."

Oba hkrati sta se sesedla na stol in gledala drug drugega. Martin je olajšano dihala. Marjana pa je blazila in po daljšem odmoru stresla:

"Dobrega moža imam. Niti za župana nisi."

"Kaj misliš, da je tako lahko biti župan," se je z občutkom nekrivde otresal Martin. Obmolnila sta in si vsak svoje mislila. Najbrž so bile misli obeh precej slične, ker se je v njunih očeh hkrati prižgal isti lesk: čudoma se čudeča osuplost in iznenadenje. Zena pa je le končno dejala:

"Zakaj neki?!"

"Eh, očitali so mi; dve dolgi uri so me pestili. Rekli so mi, da sem že doslužil in dosti prisluzil. In to, to..." je zajekal. "Tudi to so dejali, da sem slabo upravljal. Samo za svojo liho in živino da sem se brigal. Da, tako lepo so mi povedali in mi dali breco."

"Vedela sem, da si zanič," je valila krivdo nanj.

"Le šopiri se, lè," je hlastnil Martin. "Ti si tega kriva. Ali ti je bilo kedaj dosti. Nikdar nisi vprašala, kje vzamem. Trebalo ti je hlappa in dekle."

"Ali je bilo treba tebi fraka in cilindra. Sedaj boš lahko v njem živino pokladal," je bila ona nedolžna.

"Vedeti bi morala, da se od samega županovanja ne da tako živeti, kakor si ti hotela. Samo pomisli: ali ti je bilo treba pudra, smink in hoditi v mesto ter..."

"Molči in ne čenčaj teh reči. Boga zahvali, da se je tako končalo."

Za trenotek je prenehala, mu položila roko krog vratu in dejala:

"Vse bo dobro. Bodi ves."

sel, da te pustijo drugače pri miru. Saj oni nič ne vedo?"

"Se tega bi trebalo," se je splasil Martin.

"Kdo bo pa sedaj?"

"Kako naj vem, ko se pa tako pripravajo. Najbrž Grean. V nedeljo bodo volitve."

"Za katerega si pa ti?"

"Gotovo zanj. Mi bo vsaj vrnil tisti denar, ki mi ga že dolguje tri leta in pol."

"Če bo imel..." je navidezno podvomila Marjana in se hotela nasmehnuti.

Bivši župan je rekel v rahlem smehljaju:

"Ne boj se. Čez leto dni bo dobil še lujšo breco, kakor sem jo jaz. Naj bo župan in naj upravlja, kakor hoče, samo da dobi svoj denar."

Obadva sta obmolnila. Jeza in ogorčenje je kar na lepem izginilo in se umaknilo tolažici zavesti, da sta kljub kapitulaciji (katere krivda je bila — se razume — na obeh) še zmerom človeka s častjo in občinskimi pravicami. Im, kaj drugo.

Naslednje dolge dni se Martin ni več smejal...

Hodil je po hlevu in nič več ni gladiil živine. Hodil je po polju ves zgaran in mrk. Sedaj je bil sam s svojo ženo in bajto.

Sleheri dan o mraku je hodil k županu Greanu in se pozno v noč vračal z nekoliko desetaki.

Zena Marjana pa se ni nikoli več spomnila smink in pudra...

Nervozni—Ščegetajoci? Tukaj je hitra pomoč

Čemu biti nervozni in ščegetajoci? NUGA-TONE da hitro pomoč. To je direktna tonika za nervozne kokele in daje kot obnavljanje na ves živčni sistem. Nervoznost napravi ljudi sitne in nezadovoljne. Očakajte vse živce z NUGA-TONE in hitro bodo pozabljene sitnosti. Ni slabega okusa v NUGA-TONE. Je v tabletah in lahko jemati ga. Preskrbite si enomesečno zdraviljenje za en dolar. Ako niste zadovoljni z uspehom, tedaj vam vrnemo vaš dolar. Na prodaj in jemanje pri vseh lekarnah. Ne odlašajte — še danes si naročite eno steklenico. Pazite se pred ponaredbami. Zadrževajte pravi NUGA-TONE. Profili zaprtnici vzemite — UGA-SOL — Izbavni odvajalec. 26c in 59c. (Adv.)

KAKO RIBE VIDIJO

Francoški naravoslovec Roule se peča v popularni knjigi "Življenje rib" z vprašanjem, kako ribe vidijo. Ribe imajo oči navadno na straneh. So pa tudi vrste slepih rib, dasi zelo redke. Take ribe nimajo pravih očesnih organov. Žive v podzemnih vodah, v globokih jamah in ta nedostatek je v skladu z večno nočjo, v kateri žive. Slepe so tudi nekatere vrste morskih rib, živčih globoko v morju, kjer ni nobene svetlobe. Pri nekaterih ribah so oči zelo majhne in skrite pod kožo. V splošnem so pa taki primeri slepote, ki jo povzroči atrofija ali redukcija organov, zelo redki.

Navadno imajo ribe normalne oči, nameščene tako, da čim lažje izpolnjujejo svojo nalogo. Človek bi mislil, da je ribe je oko brez vek in neprestano izbuljeno znak posebne bistrosti in vztrajnosti pri gledanju, razvito bolj kakor pri drugih bitjih. Zdi se celo, da je odvisno običajno ravnanje ribe v prvi vrsti od vtisov, ki jih dobi z gledanjem in s preseganjem tega, kar vidi. Vsak ribič je o tem pripravljen. In pogosto grade ribarski strokovnjaki svoje metode na tej očesni sposobnosti, ki jo pripisujejo ribam.

Če si pa ogledamo ribe oko pobliže, bomo videli, da njega ustroj nikakor ne odgovarja ustroju, ki bi bil potreben za tako dober vid. Ribje oko ni prav nič podobno našemu očesu, niti očesu na suhem živečih živali. Njegovo okroglo zrno, podobno kroglici, ne more izpolnjevati naloge ločice. Ki jasno odraža slike zunanjih predmetov. Zvenica odnosno mrežnica, kjer so drobnogledni delci svetlobnega dojemanja in živčne celice, ki skrbijo za dojetje dojmov, so zelo primitivne. Ustroj vsega organa bi lahko primerjal fotografskim aparatom iz prejšnjih časov, ko sta objektiv in plošča modla le nejasne, razpršene slike.

Ribe sicer vidijo, toda ne dojemajo ali vsaj ne točno. Imajo oči, pa ne razločujejo obično podrobno oblike ali lege predmeta, kakor jo lahko razločujemo s svojim očesom ljudje. Riba se kakor izgublja v megli, po kateri plavajo, in sicer tudi v povsem čisti vodi. Razločujejo samo gotove posebnosti predmetov, nikakor pa ne vseh njihovih podrobnosti. Človek spoznava

obenem obliko, barvo in kretanje predmeta. Slike vsega tega se odražajo v naši zenici, ki je dovolj popolna, da lahko vse dojemajo, napravi vse dostopno. Človeško oko združuje obliko, barvo in kretanje predmeta v eno celoto, dočim v ribjem očesu to ni tako izravnavano, se ne spaja tako. Ribje oko vidi vse nekako razmazano. Slike predmeta, njegove barve in obrise ne dojemajo jasno. Pač pa prideta pri ribjem očesu bolj do veljave lesk in barva. Še bolj pa vidijo ribe gibanje, in sicer zaradi razpršitve svetlobnih žarkov na zenici.

Riba se torej ne odlikuje z dobrim vidom. O tem se lahko prepričamo, da če stopimo pred akvarij in opazujemo življenje rib. Kaj hitro bomo opazili, da gre tu samo za svetlobo, barvo in gibanje. Ribje oko se o brača samo proti telesom, ki se premikajo na manjši razdalji, kakor da bi mogla ta telesna samsa nuditi dojme. Oblika v ribjem očesu sploh ne pride do veljave. Ribji očesni svet je dokaj majhen, tvorijo ga samo kretanje in lesk, ne pa oblika, jasni obrisi. Slika, ki jo vidi ribe v vodi, se namreč razlikuje od slike okrog nas. Riba lahko razločujejo predmete samo kot pege različne oblike po njihovem lesku in barvi, ne dojemajo jih pa, dokler se ne premikajo. Če se pojavijo v neposredni bližini, se jim prikažejo naenkrat in enako hitro izginejo, čim se začne odaljevati od njih. Ta očesni svet nima ni kontrastov, niti daljave.

Ni torej prav nobene podobnosti med očesom ribe in očesom ribiča, ki jo hoče ujeti. To, kar vidimo mi in kar vidi riba, se bistveno razlikuje. Oba organa sta si na zunanji sicer podobna in bi nas utegnili zapeljati v zmotu, toda v resnici se bistveno razlikujeta.

BOMBE V HAVANI

Havana, Kuba, 2. novembra. — Bomba, ki se je razstrelila v Casa Grande, je ubila heer najvišjega sodnika in dve drugi osebi ranila. Mrtva deklica je Margarita Andren, heer najvišjega sodnika Juana Carlosa Andren. Deklica je bila ubita, ko je kupovala v trgovini, v kateri se je bomba razstrela.

BOŽICNI IZLETI

v Jugoslavijo:

POD OSEBNIM VODSTVOM

MAJESTIC v Cherbourg, odpluje 14. DEC.

Pod vodstvom Mr. Ekerovich-a.

BREMEN v Bremen, odpluje 15. DEC.

Pod vodstvom Mr. Wohlmutth-a.

PARIS v Havre, odpluje 15. DEC. —

Kdor želi imeti prijetno družbo, naj se nam takoj prikladi in če je gotov, naj pošlje nekaj are, da mu preskrbimo najboljše prostor na enemu izmed teh parnikov. Mi bomo takoj preskrbeli vse potrebne listine za potovanje in sploh vse, da bo vsakdo zadovoljen. Dolgoletne skušnje in priporočila onih, ki so se posluževali našega posredovanja, so najboljše jamstvo vsakemu. Priglasite se takoj za navodila na:

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (TRAVEL BUREAU)

216 West 18th Street

New York, N. Y.

JANKA PUSZTA GNEZDO ZLOČNCEV

Janka puzta, kjer so imeli svoje taborišče Pavelčevići teroristi, leži približno 7 km daleč od severne jugoslovanske meje na madžarskem ozemlju, in sicer na prostorni ravnini, nedaleč od Legrada na jugstrani in Kotoribe. Mesto za to taborišče je bilo zelo spretno izbrano, ker se nahaja v bližini železniških križišč. Prvotno je bilo na Janka puzti kakih 30 emigrantov, članov organizacije "Ustasa", pozneje pa se je njihovo število povečalo in jih je bilo več sto. Na Janka puzti so živeli povsem vojaško življenje. Dopoldne in popoldne so se na lastnem strelišču vežbali v streljanju iz pušk in revolverjev, v metanju bomb ter montiranju in preizkušanju raznih peklenških strojev. Imeli so tudi posebne inštruktorje, ki so jih učili, kako se najlažje razstreljuje železniške proge, javne zgradbe in drugi objekti.

Člani organizacije "Ustasa" so lani dobili tudi posebno uniformo sive barve. Nosili so posebno čepice, ukrojene tako, da se je mogel sprednji del potegniti preko obraza kot maska.

Vrhovni poveljnik je bil dr. Ante Pavelić, ki si je postavil za namestnika Gustava Perčeca. Pavelić je pogosto prihajal na Janka puzto, kjer je izvrševal inspekcije v družbi z bivšim podpolkovnikom Perčevićem. Ob takih prilikah sta oba nosila "ustasko" uniformo. Disiplina je bila v taborišču zelo stroga in so za manjše pogrške "ustase" kaznovali z zapornom ter batinanjem, za večje prestopke pa so jih obsojali tudi na smrt.

V javnosti je znan iz razprave pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu primer nekega Bosanca, ki je bil lani osumljen, da je jugoslovanski vohun. V imenu "poglavnika" dr. Pavelića ga je obsodil Gustav Perčec na smrt, dvema "ustasema" pa je bilo odrejeno, naj obsodbo izvršita. Justifikacija je bila izvršena na zverinski način. V kopalnico, kjer je obsojenec ležal zaprt, sta planila dva "ustasa" ter ga zaklala z noži. Njegovo truplo so kasneje sežgali v peči "ustaskoga" štaba.

Na Janka puzti je bil eden izmed zelo agilnih inštruktorjev ves čas tudi morilec glavnega urednika zagrebških "Novosti" Tonija Schlegla, v Franciji aretirani Pospisli.

Na Janka puzti so imeli poleg poslopja in posestva, ki ga je Gustav Perčec najel, okoli 120 konj in približno 300 prašičev, kar je vse veljalo kot last Gustava Perčeca. "Ustasi" so se bavili tudi z gospodarstvom na račun "komandanta" Perčeca. Posebna zgradba je bila določena izključno za shrambo orožja in razstrelivnih snovi. V to poslopje je bil dovoljen vstop samo nekaterim, med njimi tudi Pospislihu.

Kot zanimivost navajamo, da je 26. aprila leta 1934 prejel jugoslovansko poslanstvo v Budimpešti naslednjo noto:

"Kr. madžarsko ministrstvo ima čast obvestiti kr. jugoslovansko poslanstvo, da je že dolgo pred prejemom njegove verbalne note od 13. marca 1934 ukrenila madžarska vlada vse potrebno, da zapuste politični in jugoslovanski emigranti posvetno Janka puzto, ki so ga najeli pred nekaj časa. Jugoslovanski emigranti, ki so sedaj na Madžarskem, bodo ostali pod nadzorstvom oblasti."

Razen na Madžarskem so so imeli Pavelčevići teroristi svoja taborišča tudi v Italiji in sicer v Borgotaru in Vischetu in v Bovegno pri Lago d'Isco. Borgotaro je majhno mesto v ligurskih Apeninih, južno od Piacence.

V eni zmed največjih hiš, v starem poslopju "Il Palazzo" je stanovalo 61 "ustascev", ki so vedno javno nosili uniformo, sive barve in čepice z znakom "U". Poveljnik je bil neki Jasinski, dočim je imel Pavelić svojo pisarno v Piacenci. Živeli so povsem po vojaško in so vsak dan hodili na vaje na Monte Pelpi. Taborišče so kasneje prenesli v Vischetto, majhno vas s kakimi 15 kmečkimi hišami pod goro Greco. "Ustasi" so se vežbali vsak dan ter so dobivali po 10 lir na dan plače, v prostih urah pa so hodili v mestce Bardi, kjer so veseljačili v kavarnah "Central" in "Trieste". Iz teh taborišč je bil poslan mesec decembra leta 1933 v Zagreb Peter Oreb, da bi izvršil atentat na kralja Aleksandra. Kakor znano, je bil Oreb pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu obsojen na smrt in justificiran.

Varočite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

VSE VRE V SOLNČNO CALIFORNIJO

Nezaposleni vseh slojev potujejo proti Californiji v upanju, da bo izvoljen za gubernerja Upton Sinclair, ki jim bo preskrbel lepšo bodočnost.

VINO Naravnost iz vinograde k vam. Stara vina le petindevetdeset centov (95c) galona. Poljite znanke za tri cente (3c) za poln seznam in cenice. Slovensko - Angleška Wine Co. F. O. Box 467 Long Beach, California

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: L. H.

Iz Slovenije.

Mlad morilec pred sodniki.

Zadnja leta so dolenski vasi razburjali razni zločini, ki so zelo vznemirjali vse ljudi. Eden najgrših zločinov je bil pa nedavno izvršen v Dolenji vasi, kjer je bila umorena 56-letna posestnica Marija Pustova, mati osmih otrok. Zaradi tega podlega zločina se je moral zagovarjati pred novomeškim sodiščem starejši mladoletnik Karel Zobeč, sin posestnika iz Dolenje vasi.

Pred sodni zbor, ki mu je predsedoval Božidar Romih, votanta sta pa bila Anton Kacijan in Vatroslav Tratnik, je obtožene stopil s povešeno glavo in begajočimi očmi. Mimo je poslušal čitanje obtožnice. Obtožene je sin kmečkih staršev in je bil že od rane mladosti brez pravega nadzorstva ter slabo vzgojen. Oče se bori v tujini, v Ameriki, za zaslužek, mati pa mu je dajala potuho, kakor je to čisto navada.

Usodnega dne, 17. septembra, je šel obtožene na domačo njivo kopt krompir. Okrog 10. se je fant vrnil domov, češ, da gre obračat otavo. Ko je prišel do Pustove hiše, mu je šinilo v glavo, da je ugodna prilika, kaj ukrasti. Dobro je namreč vedel, da so vsi domači zaposleni s koptanjem krompirja. Stopil je na večni prag in poiskal tam ključ, ki je bil položen nad vrati, in odprl večna vrata. Ko je prišel v hišo, je stopil previdno v prvo sobo, nato pa se v drugo in prebrskal vse omare in obleke. Pri tatinskem poslu ga je pa zalotila sama gospodinja, posestnica Marija Pustova in ga vprašala, kaj išče.

Obtožene se ni zmenil za njeno vprašanje in za njeno kričanje. Božal je iz hiše, kar so ga nesle noge, nato se je pa skril v Pustov listnjak. Na krike pokojne Pustove je bila opozorjena sosedka Ivana Bojčeva, ki je stala pri bližnjem potoku. Pustova ji je povedala, da je fant vdrl v njeno hišo, a Bojčeva je to pravila še drugim. Ker Pustova le ni nehala kričati, se obtožene ni prav upal iz listnjaka, v katerem je osramočen čepel. Nenadno ga je pa popadla huda jeza, planil je iz listnjaka in šel za Pustovo v vežo, nato pa v kuhinjo. Tam je pograbil debelo bukovo poleno, s katerim je nesrečno posestnico štirikrat udaril po glavi, da se je zgrudila na stol in obležala z razbito lobanjo. Po zločinu je zbežal, a kmalu nato ga orožniki aretirali v domačem hlevu.

Na razpravi je fant dejanje odkrito priznal, zagovarjal se pa je, da posestnice ni namerno ubil, pač pa jo je tolkel zato, da ne bi kričala in da ne bi vsi zvedeli za njegovo sramoto.

Priča Pogorele Janez je izpovedal, da je šel po sosedu Mrharja in mu povedal, kaj je nameraval obtožene storiti. Oba skupaj sta šla nato k Pustovim, kjer sta našla nesrečno posestnico že mrtvo, pokrito s črno ruto. Obtožene pravi, da on ni pokril Pustove, temveč da ji je ruta najbrž zdrknila čez glavo, ko jo je udaril ali pa, ko se je sesedla na stol.

JEZIKI, KI ŽE IZUMIRAJO

Nemški fašist dr. Walter Kundt je objavil pregled jezikov, ki izumirajo. Iz njegovih zanimivih podatkov posnemamo te-le:

V Združenih državah Severne Amerike izumira francoski jezik, ki je včasih govedoval po vsem srednjem zapadu. Še v 19. stoletju je francosčina tod prevladovala. Z doseljivanjem anglosaksa naseljenstva se je vedno bolj razširil angleški jezik in izpodrinil francoskega, ki ne dobiva več dotoka.

Drugačnija je stvar v Kanadi. Tu je francoski jezik ostal jezik pred stoletji naseljenega francoskega kmeta, ki niti angleško ne zna, čeprav so skoraj vsa mesta od Angležev prepajena. Francosčina se je tu zrasla z zemljo, kakor se je zrasel francoski kmet. — Pač pa izginja tudi špansčina v Severni Ameriki, ker jo izpodriva angleščina.

Tudi v Evropi je več jezikov čisto malih narodov. In vendar niso vsi ti jeziki v nevarnosti, da bi izginili.

Na francosko-španski meji živi jezik Baskov, ki je docela različen od jezikov vseh drugih narodov. Ozemlje Baskov se prav nič ne manjša, čeprav se Baski hudo izseljujejo v Ameriko.

Zdi se, da se tudi dobri držitelji bretonski jezik, ki je zadnji ostanek nekdanjega keltskega jezika, kateri je bil razširjen po vsej Evropi. Bretonsko govorijo kmetje v severno-zahodni Franciji.

Drugače pa se godi keltskim jezikom na britanskih otokih. Irski jezik je v teku stoletja na Irskem skoraj izginil. Pred vojno so ga govorili le še na južnem in zahodnem koncu irskega otoka. Sedaj, ko je Irska svobodna država, ga hočejo zopet poživiti ter ga uvesti v Dublinu in na vzhodni strani otoka. Dr. Kundt pravi, da je treba počakati, kakšen bo uspeh tega irskega prizadevanja. Po drugih poročilih pa je uspeh Ircem že sedaj zagotovljen, ker je v vseh Irskih še živa stara tradicija.

V goratih krajih Anglije v Walesu, kjer so pred 1000 leti prebivali keltski Briti, ki so se pa morali umikati od vzhoda prihajajočim Anglosasom, še vedno govorijo prvotni keltski jezik. Lloyd George je sam Waležan in se trudi, da bi z družtvi poživil zanimanje za jezik pradedov. Vendar je tu pač ogleževanje že preveč napredovalo, da bi bilo mogoče ta jezik rešiti.

Podobna prizadevanja opazujemo tudi na Škotskem, kjer prebivajo hribovski Škotje, ki se čutijo še vedno za nekaj drugega ko Angleži. Tu so govorili nekaj gaeltski jezik, ki pa se obdržal le na hebridskih otokih.

Izumrl pa je že pred 100 leti kornski jezik, ki so ga govorili prvotni keltski prebivalci v grofiji Cornwall v južno zahodni Angliji.

Nemčija po svetovni vojni v okviru svojih meja nima več tujih jezikov, — tako piše dr. Kundt — izvzemši dveh. Prvi

Sodba: 10 let in 3 mesece težke ječe.

Napad z motiko in nesreča v gozdau.

Te dni je neki moški z motiko napadel 57-letnega posestnika Ivana Slandra v bližini njegovega doma v Grajski vasi in ga hudo poškodoval po levi roki. — Pretekle dni je pri podiranju dreves v gozdu padel težek hlo na 66-letnega Miho Straška, delavca v tovarni kopt v Loku pri Zidanem mostu, in mu zlomil levi nogo. Slander in Strašek se zdravita v celjski bolnišnici.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU

218 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠTE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POČVANJE

SHIPPING NEWS

5. novembra:	Hamburg v Hamburg	24. novembra:	Paris v Havre
7. novembra:	Manhattan v Havre	29. novembra:	St. Louis, M. & v Hamburg
9. novembra:	Bremen v Bremen	30. novembra:	Olympic v C
10. novembra:	Agatania v Cherbourg		Evropa v Bremen
14. novembra:	Rek v Genoa	1. decembra:	Lafayette v Havre
16. novembra:	Rek v Genoa	4. decembra:	Manhattan v Havre
17. novembra:	Rek v Genoa	7. decembra:	Saturnia v Trst
21. novembra:	Rek v Genoa	11. decembra:	Hamburg v Hamburg
23. novembra:	Rek v Genoa	12. decembra:	Berengaria v Cherbourg
		14. decembra:	Champlain v Havre
		15. decembra:	Gen. Von Steuben v Hamburg
		19. decembra:	New York v Hamburg
		21. decembra:	Rek v Genoa
		26. decembra:	Rek v Genoa
		29. decembra:	Rek v Genoa

Note...

PESMI Z NOTAMI:

NOTE ZA GLAVIR	Dve pesmi. (Prelovec.) Za moški zbor in bariton solo 20
Slovenska koračnica (Pavčič)	
Vsak zvezek po 30	
8 mladinskih pesmi (Adamčič) 50	
NOVE PESMI S SPREMLJEVANJEM KLAVIRJA	
Šest narodnih pesmi (Prelovec) 80	
MEŠANI IN MOŠKI ZBOR	
Slovenski akordi (Adamčič):	
II. zvezek 75	
Pomladanski odmevi. II. zv. 45	
Ameriška slovenska lira (Holmar) 1—	
Orlovke himne (Vodnjak) 1.20	
MOŠKI ZBOR	
Trije moški zbori (Pavčič) —	
Izšla Glasbena Matica 40	
Narodna nagrobnica (Pavčič) 35	
Gorski odmevi (Lahmar) 45	
2 zvezka 45	
DVOGLASNO	
Naši himni 50	
MEŠANI ZBORI:	
Planinske. (Lahmar) 45	
II. zvezek 45	
Trije mešani zbori. Izšla Glasbena Matica 45	
RAZNE PESMI S SPREMLJEVANJEM:	
Domovini (Foerster)	
Izšla Glasbena Matica 40	
Gorske cvetlice. (Lahmar). Četrto in peto raznih glasov 45	
V pepelnici noči. (Sattner). Kanta za sol, zbor in orkester. Izšla Glas. Matica 75	

CERKVE NE PESMI:

Domaci glas. Cerkvene pesmi za mešan zbor 1—	12 Pange Lingua Tantum Ergo Genitor. (Foerster) 50
Priložnostne pesmi za cerkvene in društvene slavnosti 60	Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih, 20 pesmi na čast svetnikom (Premr) 40
13 pesmi in 3 moški zbori — (A. Grum) 1—	Missa in honorem St. Josephi — (Pogacnik) 40
V pepelnici noči (II. Sattner) 1—	Kyrie 60
12. Tantum Ergo (Premr) 50	K svetemu Rešnjemu telesu — (Foerster) 40
Mašne pesmi za mešan zbor — (Sattner) 50	Sv. Nikolaj 60

NOTE ZA CITRE:

Koželjski: Poduk v igranju na citrah, 4 zvezki 3—	Buri pridejo, koračnica 20
---	----------------------------------

NOTE ZA TAMBURICE:

Slovenske narodne pesmi za tamburški zbor in petje. (Bajuk) 1—	Na Gorenjskem je fletno 1—
--	----------------------------------

Naročilo z Money ordrom pošljite na:

KNJIGARNO "GLAS NARODA"

216 West 18th Street NEW YORK, N. Y.

Cena

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko
Berilo

ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY

11
Samo zima je bila vedno ostra. Po debelem snegu dolga pot do šole! Pogosto bi bila ostala v snegu, ko bi ji Matej ne pomagal in ji nesel težko torbico. — Tako dober fant. — Ko pa je južni veter spravil sneg s hriba in je doli pod grmom zavele prva vijolice, je bila trda zima pozabljena. Nato pa poletje in počitnice! Tedaj so bili ves dan neločljivi ter so se smejali in noreli, dokler ni oče pri padajočem mraku zaklical čez travnik: — Karolina! Domov! — Ali pa, dokler ni od Simmerauerjeve hiše prihitela Cene, da je odpeljala brata in sestro. — Uboga Cene! — Kako žalostno je napravila konec! Svoje srce je obesila na lahkomišljenega človeka in je šla z njim proti volji svojih starišev v mesto. Tam jo je lo-pov pustil samo z dvema otrokoma. V mladih letih se je postarala in že umirajoča se je vrnila v vas. Toda to se je zgodi-lo pozneje. Takrat, v onih lepih otroških letih, je bila Cene šestnajstletno, lepo, veselo dekle.

Toneček se je stegnil v postelji in v polsnu mrmra: — Prosim, mama, zapoj!

Karolina globoko vzdihne in poje. Čuti, da so majhni prsti, ki so se oklepali njene roke, popustili. Karolina še nekaj časa obsedi, nato pa gre po prstih iz sobe. V sosednji sobi priže nad mizo obešeno svetilko. Zelo lepa, gospodskasoba! Stene do polovice svoje višine prevlečene s platnom, lepo pohištvo iz rdečega lesa, star divan in usnjati naslonjači. Vseokrog rogovi in nagačeni ptiči in za pečko obešene puške in lovski noži.

Karolina pogrne mizo. Nato gre doli, se postavi na večna vrata in gleda po mrčni cesti, ako ne prihaja njen mož. Mehak zvok zvona se razlije čez soparni zrak; zvonilo je "avemarijo".

Tako mehko in razlito, kot sedaj v megli, je vedno slišala zvoniti zvon, kadar je zvečer sedela tam gori na hišnem pragu, kot otrok, držeč roke pod predpasnikom. In ravno tako je zvenel, ko je njenemu očetu naznanil pot v nebesa. V kamnolomu, ko je streljal skale, mu je drobec priletel v čelo. Štiri leta prej je že izgubila mater. Tedaj je bila še tako majhna, da ni še niti razumela, kaj to pomeni — umreti. Toda, ko je videla očet ležati — bil je tih in trd, s krvavečo ranou, — je razumela smrt. Od večera do jutra sta ostala Simmerauer in mati Katica pri njej in sta molila, ko je jokaje čepela v kotu in ž njo Matej, ki je ovil svojo roko okoli njene-ga vratu.

Nato je bila hiša prodana Gassnerju. Treba je bilo poplačati dolgove — odkar je umrla mati, je šlo očetovo gospodarstvo zelo slabo — za devetletnega otroka je ostalo komaj sto kron dedščine. Stari župnik se je usmilil sirote in ji je odk-ladal prostor v sobi svoje kuharice. V velikem, žalostnem župnišču, ki je imelo debele zidove, je iz vesele Karolinine postala tiha Karolina. Pogosto je stala ob omreženem oknu, če gledala čez solnčno pobočje hriba, mnogokrat se ji je zdelo, da je na razsvetljenem travniku opazila Mateja, kako je v pozdrav mahal s klobukom proti župnišču.

Koraki se oglašajo na cesti in gospa Karolina sliši glas svojega moža.

— Hvala Bogu! Konečno vendar enkrat pride! — V vežo pa zakliče: — Nana! Večerjo za gospoda! — Nato pa gre doli na vrt.

Po glasu je bilo mogoče spoznati, da "gospod" ni pri dobri volji prišel domov. Proti svojemu loveu, ki ga je spremljal, se jezi čez nekega "falota", ki ga je moral razjeziti. Ko bi Karolina ne stala sredi stopnic, je v svoji jezi ne bi bil niti opazil. — Dober večer! — pravi tako strmo, kot bi bila sama kriva njegove jeze.

— Dober večer, Tone! Dolgo te ni bilo. Glej, bila sem že v velikih skrbih! — To mu pravi mirno in prisrčno, ne da bi mu kaj očitala.

Mož pa se zadere: — Seveda! Pri prvem koraku v hišo se prične sitnost zopet! Že stokrat sem ti povedal, da pri lo-vu človek nima svojega povratka tako na vrvi, kot Slovak svojo opico. In vedno mi prodajaš svoje sitnosti! Pri tem bi mogel tudi najboljši mož zlestiti svoje kože.

— Toda, Tone! — pravi tiho. — Saj nisva sama. — Kaj še! Nisesar ne rečem, kar ni prav! Kar rečem, more vsakdo slišati.

S komoleem porine puško nazaj in gre čez vrt, Karolina pa mu molče sledi. Pred hišnimi vrati se obrne in pravi mir-nejše: — Pogledj, Karolina! Že prav zgodaj sem bil na potu domov. Pa ti prileti za menoj Daksenov Žorž, ki Bogu čas krade, ta norec! Kje pa je sedaj? — S tem vprašanjem se obr-ne na lovea.

— Tam gori pri Simmerauerjevih je odšel od mene, — odgovori lovec, — in nato naju ni več došel.

Purčeler se zopet obrne k ženi.

— Prileti za menoj in pravi, da je zasledil velikega jela-na. Kaj sem hotel storiti? Zopet sem moral iti tri ure v hrib. Pri najboljšem vetru smo šli nadenj, in res, tam je bil. Kaj pa je danes imel Žorž, pa res ne vem. Ves je bil zmeden. Je-len je zbežal, jaz pa, dobri gospod Purčeler, seveda, sem se moral jeziti, da se mi je želodec po strani obrnil. — Globoko dahne in pravi loveu: — Lahko noč, Pepe! Glej, da dobiš jelena!

— Da, gospod Purčeler! Lahko noč!

Tone stopi v hišo.

— Kaj pa dela moj princ?

— Že spi; in trdno.

— Zopet enkrat? Tako? — Purčeler se zasmeje. — Zju-traj, kadar grem z doma, spi. Zvečer, kadar zopet pridem domov, spi. Oče ima veliko od svojega sina, to moram reči. — Hoče po stopnicah gori, toda Karolina ga pridržuje za rokav.

— Tone! Ali si izpraznil puško?

— I, seveda!

— Prosim te, pogledj še enkrat!

— Dobro, torej, zastran mene, samo da imam mir! — Sname puško, odpre cevi in mrmra: — Danes sem pa v res-nici pozabil. Seveda, v jezi! — Ko stopa po stopnicah, izvle-če oba naboja iz puške in jih spravi v hlačni žep. Ko stopi v lepo, razsvetljeno sobo, globoko diha: — A-a-h! Tukaj je lepo. Doma je dobo biti.

(Dalje prihodnjič.)